

Dries Poppe: Luisterspel leert je leven met je oren

Andries Poppe (°1921) kwam op 1 september 1963 bij de omroep als luisterspeldramaturg, eerder was hij hoofdredacteur "Cultuur" bij *De Nieuwe Gids*. Sinds 1951, het jaar waarin zijn eersteling werd uitgezonden, schreef hij 20 luisterspelen die alle op antenne gingen. Niet alleen bij onze omroep maar wereldwijd kwamen ze aan bod. Hij was bijna 23 jaar lang de bezieler van een sectie die in 1963 bescheiden van start ging en inmiddels onder zijn leiding is uitgegroeid tot een team dat niet alleen numeriek maar ook kwalitatief vergeleken kan worden met de beste uit de buurlanden. Op 1 juli 1986 moest hij "noodgedwongen" met pensioen gaan.

Dries Poppe zelf aan het woord:

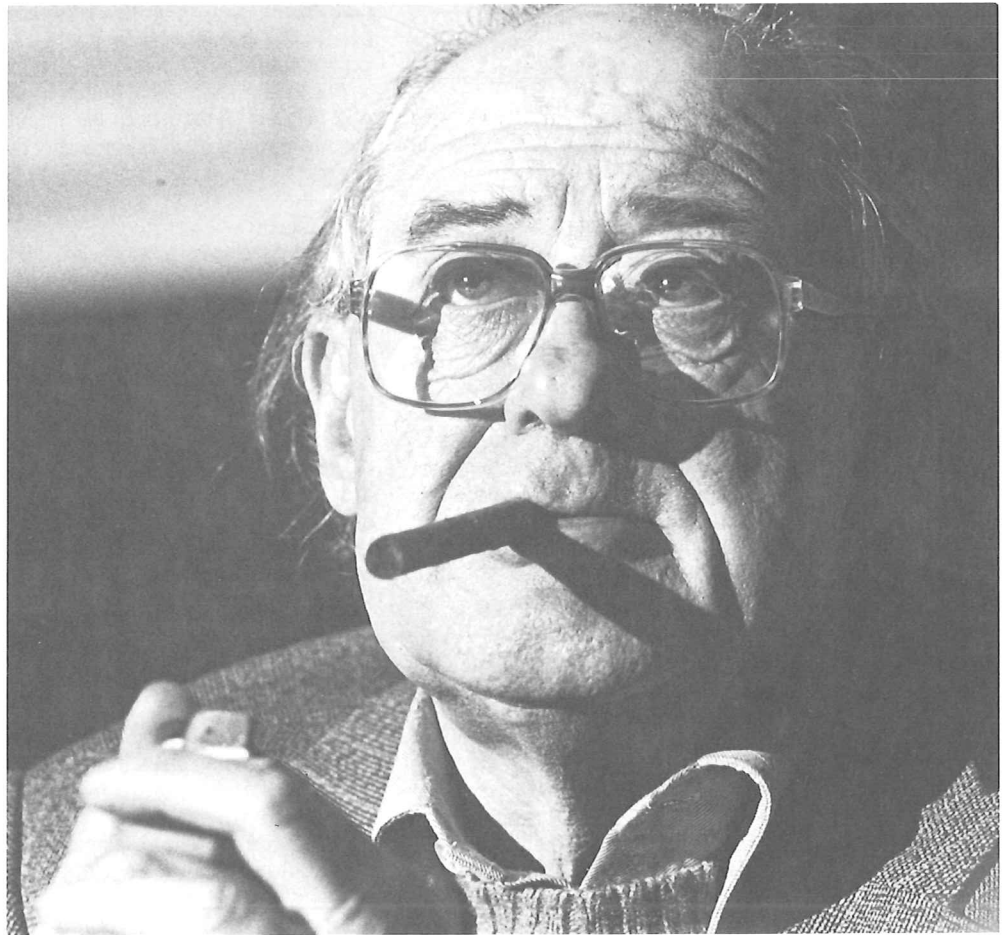
"Toen ik in '63 door Paul Van den Bussche gevraagd werd om bij de radio te komen werken, waren er tussen '51 en '63 toch al zeven of acht luisterspelen uitgezonden. Ik had bij de krant ook een wekelijkse kroniek gewijd aan het luisterspel. Dat was uniek in de Vlaamse pers: ik beschouwde het luisterspel op gelijke voet met het theater. Ik schreef kritieken als je wil, elke week, over het luisterspel dat uitgezonden was, zoals de kranten dat doen over theaterpremières. (Toen hij naar de radio overstapte, is dat jammer genoeg definitief verdwenen.)

Ik werd waarschijnlijk o.m. om die redenen gevraagd om dramaturg te worden: een nieuwe functie bij de radio. Voorheen bestond er alleen een departement cultuur en literatuur waarvan het luisterspel een van de facetten was, maar waar niemand exclusief mee bezig was.

De verantwoordelijkheid voor het samenstellen van het repertoire en het begeleiden van het productie-team: regisseurs, acteurs, geluidsregisseurs en technici – dat met de jaren gevoelig werd uitgebreid – kwam op mijn schouders terecht. Net 10 jaar later kreeg ik de hulp van een assistent-dramaturg.

De evolutie tussen de jaren '60 en nu is enorm geweest, vooral op het gebied van de technische realisatiemogelijkheden. Ik heb de start van de stereo meegemaakt en de hele ontwikkeling in de technische infrastructuur die in twee decennia groter is geweest dan tussen midden de jaren '20, toen men met luisterspelen begon, is, en '60.

De mogelijkheden hebben zo een enorme vlucht genomen in de 23 jaar dat ik bij de BRT was: dit o.m. bleef het zo boeiend maken voor mij. Net als het feit dat ik vanaf '75 in het internationale circuit kwam

Dries Poppe –
Foto BRT

als vertegenwoordiger van de BRT op alle buitenlandse gebeurtenissen die met het luisterspel te maken hadden. Dit was een bijzonder rijke bron aan informatie over de evolutie in de wereld van deze radiovorm.

Ik heb steeds geprobeerd een eigen repertoire op te bouwen, dat eigen auteurs zou stimuleren, maar dat is een facet dat we slechts de laatste tijd sterk konden uitbouwen in werksituaties met de auteurs samen: ze begeleiden, de drempelvrees voor het medium radio wegwerken, enz.

Tot voor een tiental jaren was de toestand hier hopeloos: er werd nauwelijks voor het luisterspel geschreven. Je kon niet verwachten dat auteurs die op andere terreinen van de literatuur een reputatie hadden – grote toneel- of romanschrijvers –, dat die plots belangstelling zouden gaan krijgen om voor de radio te gaan schrijven. Je moet ze eerst elders zoeken: we hebben een "werkwinkel" opgericht om hen te introduceren in deze wereld.

Dat heeft meer resultaat opgeleverd dan we verhoopt hadden. Het belangrijkste: sommigen onder hen zijn zeer behoorlijk blijven schrijven. We kwamen van een percentage van 7%, 10 jaar geleden; nu is 40 tot 60% van het repertoire Vlaams.

Luisterspel is een soort kunst die het zien uitschakelt, die je leert leven met je oren, via akoestische wegen, via een auditieve weg persoon-

lijk iemand aanspreekt, zijn verbeelding prikkelt en hem dus creatief iets doet mee gestalte geven dat hij alleen maar hoort. Dat is het essentiële verschil tussen luisterspelen en alle andere vormen van dramatische kunst. Je ondergaat het individueel, daar ben je alleen mee. Het is veel makkelijker als je iets ziet omdat, wat jij ziet, een heleboel anderen terzelfdertijd zien, of je dat nu wil of niet. Gelijk wat er rondom heen gebeurt, is niet alleen voor jou bestemd maar voor iedereen die daar toevallig ook is of zou kunnen naar kijken.

Voor mij zijn er maar twee uitzonderingen: het luisterspel en de muziek. Daarom vind ik concerten op TV ook zo misdadig: de mogelijkheden tot realisatie zijn zo smal, zelfs voor een muziekregisseur die de partituur uit het hoofd kent. Je moet een hoorspel niet laten zien, je moet muziek ook niet laten zien. Je kunt het ook niet laten zien: alleen de vertolkers kan men tonen. Het zou een soort ontluistering zijn van iets dat niet gemaakt wordt om bekeken te worden.

Ik zou nooit voor TV kunnen schrijven: ik kan dit niet, omdat ik een "visueel" luisterspel zou schrijven. Omdat ik alleen auditief creatief kan denken, ik kan niet denken aan een "visueel" beeld, als ik wat schrijf. Ik zal dat ook nooit proberen: trouwens geen enkele van mijn teksten kan ook op de televisie."